

VLAANDEREN IN ACTIE

**HET VRIJE BEROEP ALS IDEALE BRUG
TUSSEN BURGER EN OVERHEID**

JULI 2006

INHOUDSOPGAVE

1. Situering	3
2. Vrije beroepen: wie zijn ze, wat doen ze	4
2.1 Vrije beroepen horen thuis in de dienstensector en zijn er een belangrijke speler in	4
2.2 Vrije beroepen spelen een belangrijke economische en maatschappelijke rol.....	4
2.3 Vrije beroepen zijn traditioneel federaal gestructureerd	5
2.4 Vrije beroepsorganisaties zijn echte middenveldorganisaties	6
2.5 Vrije beroepen zijn actief in maatschappelijke kernsectoren	6
2.6 Vrije beroepen moeten rekening te houden met het algemene belang en het belang van afwezige derden	6+7
3. Vlaamse overheid en vrije beroepen: de huidige samenwerking.....	8
4. Concrete uitwerking van deze toekomstvisie	9
4.1 Kaderconvenant	9
4.1.1 Een structurele oplossing voor toeleidingsproblemen naar de vacatures in de sectoren.....	9
4.1.2 Diversiteit	10
4.1.3 Administratieve vereenvoudiging	11
4.1.4 Vlaamse overheid als “powerfull coördinator”	11
4.2 Enkele voorbeelden van sectorconvenants	11
4.2.1 Notarissen.....	11+12
4.2.2 Deurwaarders	13
4.2.3 Economische vrije beroepen.....	14
4.2.4 Zorgverstrekkers	15
5. Besluit	16

1. SITUERING

De Vlaamse overheid lanceerde op 10 juli haar Business Plan Vlaanderen. In het plan legt de overheid zichzelf 6 grote uitdagingen op: ‘Voluit voor elk talent’, ‘Creativiteit, innovatie als cultuur, ondernemerschap’, Vlaanderen als poort op Europa’, ‘De overheid in actie’, ‘Méér internationalisering’ en ‘Duurzaamheid benutten als opportuniteit’. De 4e uitdaging probeert de overheid onder meer te realiseren door kosteneffectief te werken. De doelstelling in het Business Plan Vlaanderen luidt: “Hoe kunnen we als overheid creatief zijn om meer baten voor minder kosten te genereren?”

De daartoe te volgen aanpak wordt als volgt omschreven: “We willen komen tot een slanke maar efficiënte, kosteneffectieve en ambitieuze overheid. Budgettair willen we creatief zijn. Niet alleen door ... maar ook door bepaalde overheidstaken uit te besteden aan spelers op de private markt, als blijkt dat dit efficiënter is. Deze kunnen belast worden met doelstellingen van algemeen belang, met het leveren van een professionele dienstverlening. Ook met de vrije beroepen kan de overheid een partnerschap aangaan. De overheid omschrijft het kader waarbinnen deze dienstverlening moet geschieden.”

Voor het eerst ziet de Vlaamse overheid een rol voor de vrije beroepen in de optimalisering van haar dienstverlening aan burgers en ondernemingen. FVIB, de Federatie van Vrije en Intellectuele Beroepen, met 17 aangesloten beroepsorganisaties Vlaanderens grootste koepelorganisatie van vrije beroepen, stelt dit tot haar genoegen vast. FVIB neemt dan ook de uitgestoken hand van de Vlaamse regering aan en formuleert hieronder een eerste aanzet tot samenwerking tussen de vrije beroepen en de Vlaamse overheid. Overigens zijn ook de andere hoofdstukken van “Vlaanderen in actie” toepasbaar op de vrije beroepen. Ook het vrije beroep moet voluit voor talent gaan en ruimte bieden en kansen nemen betreffende creativiteit, innovatie en ondernemerschap.

FVIB wil via een met de Vlaamse overheid af te sluiten kaderconvenant nog dit jaar de krijtlijnen vastleggen voor een voor beide partijen vruchtbare samenwerking. De Vlaamse overheid kan zo haar doelstellingen bereiken: meer baten voor minder kosten genereren, belangrijke administratieve vereenvoudigingen, kwaliteitsverbetering in de dienstverlening door inzet van de professionaliteit van de vrije beroepen, enz. De vrije beroepen kunnen via een moderne aanpak hun kennis en expertise nog beter ten dienste stellen van overheid, burgers en ondernemingen. Zij vormen vanuit hun maatschappelijke verantwoordelijkheid een brug van de overheid naar de burgers en ondernemingen voor de uitvoering van het beleid, maar ook vanuit hun vertrouwensrelatie met burgers en ondernemingen een brug naar de overheid door de opwaardering van hun terreinervaring via hun studiecetra naar de beleidsvoorbereiding

Deze nota start met een situatieschets van de vrije beroepen. Een tweede deel handelt over de relatie tussen de Vlaamse overheid en de vrije beroepen. Ten slotte wordt de concrete toekomstvisie uitgelegd.

2. VRIJE BEROEPEN: WIE ZIJN ZE, WAT DOEN ZE

Hoewel de vrije beroepen (vooral de traditionele zoals artsen, advocaten, notarissen ...) voldoende bekendheid genieten, is het nodig ze kort te situeren voor het goede begrip van deze visienota. De "rol van algemeen nut" die ze veelal verrichten, is immers veel minder zichtbaar en dus minder bekend bij het grote publiek.

2.1 VRIJE BEROEPEN HOREN THUIS IN DE DIENSTENSECTOR EN ZIJN ER EEN BELANGRIJKE SPELER IN

De dienstensector is ruimer dan de vrije beroepen, maar die maken er een belangrijk deel van uit. Op hun beurt omvatten de vrije beroepen 4 deelsectoren:

- medische beroepen: geneesheren, apothekers, tandartsen, zelfstandige verplegers, kinesitherapeuten, zelfstandige vroedvrouwen ...
- juridische beroepen: advocaten, notarissen en deurwaarders
- economische beroepen: bedrijfsrevisoren, accountants, boekhouders, belastingconsulenten ...
- bouwtechnische beroepen: architecten, landschapsarchitecten, interieurarchitecten ...

De sector groeit al jaren, zowel wat betreft het aantal beoefenaars als de tewerkstelling. In 2005 begon 16,1% van de startende zelfstandigen in Vlaanderen met een eigen zaak in de zakelijke dienstverlening.

2.2 VRIJE BEROEPEN SPELEN EEN BELANGRIJKE ECONOMISCHE EN MAATSCHAPPELIJKE ROL

Vrije beroepers komen dagelijks in contact met ondernemingen en burgers. Het gaat hierbij niet over oppervlakkige contacten. Gezondheid, vermogen, inkomen, familiale problemen, huisvesting en financieringen worden door burgers en ondernemingen als erg belangrijk aanzien. Bovendien genieten vrije beroepers nog steeds een aanzienlijk vertrouwen, een zeldzaamheid in onze maatschappij. Vrije beroepers adviseren in vertrouwen en zoeken samen met hun cliënten naar goede oplossingen.

Ook de Lissabon-strategie dicht de vrije beroepen een dubbele belangrijke rol toe:

- Zij maken een belangrijk deel uit van de dienstensector die als dé groeisector wordt aangeduid. Dit geldt des te meer voor de kwalitatief hoogstaande dienstverlening. Eén van de essentiële kenmerken van de vrije beroepers is immers hun hoog opleidingsniveau. Economische groei moet dus zeker ook van hen komen, zoals ook blijkt uit hun nu al jaren constante groei.

- Zij hebben een hefboomfunctie. Zij dragen bij tot efficiëntere en beter presterende ondernemingen, zorgen voor een beter beheer van gezondheid en persoonlijk vermogen en zijn mee verantwoordelijk voor een toename van ruimtelijke ordening en woonkwaliteit.

Om deze redenen was de liberalisering van de dienstensector een prioriteit van de Lissabon-strategie en de Europese Commissie. In een aantal landen remden regels de dynamiek van de sectoren af. In België is dit niet het geval. Hier is vooral nood aan een gemoderniseerd kader, eerder dan aan een liberalisering.

2.3 VRIJE BEROEPEN ZIJN TRADITIONEEL FEDERAAL GESTRUCTUREERD

Vrije beroepen spelen al lang een belangrijke rol in de maatschappij en zijn daarom gegroeid in een federale structuur. Maar ook voor deze beroepen is de regionalisering ingezet, vooral gedreven door de uiteenlopende visies over de dynamiek nodig voor de verschillende vrije beroepen. Vlamingen vinden een belangrijke evolutie nodig, Walen willen vooral de traditionele rol blijven benadrukken, Brussel is verdeeld en vreest vooral een splitsing van de structuren. Deze evolutie vermijdt echter niet de steeds verregaander splitsing. Externe elementen beïnvloeden vooral de timing ervan.

Belangrijk: de wereld van de vrije beroepen is in oorsprong vooral een federale wereld maar wordt steeds meer een gewestelijke en soms gemeenschapswereld. De federale statuten verworden, gezien deze evolutie, steeds meer tot een handicap, al meer in de ene sector dan in de andere.

Hoe meer een sector valt onder een gewestelijk beleid, hoe groter de noodzaak aan regionalisering van het statuut van die sector. Immers, een overheid met weinig interactie met een beroep, heeft weinig aandacht voor het goed functioneren ervan en de aspecten van het statuut daartoe. Zo hebben architecten bijna uitsluitend te maken met gewestelijke materie, zowel voor ruimtelijke ordening als voor bouwvoorschriften, energiebeleid of inrichting van publieke plaatsen. Hun te zwak statutair kader verhindert hen al een halve eeuw als sector te bloeien. Nooit hebben ze hun statutaire handicap op de federale agenda gekregen en de gewestelijke overheid, die nood heeft aan een kwalitatief sterke sector, is niet bevoegd. Het is onbegrijpelijk dat het statuut van de architect en zijn orde niet is opgenomen in de wet op de ruimtelijke orde. Nochtans is een goede ruimtelijke orde en kwaliteit in bouw en huisvesting essentieel voor een maatschappij en een regio. Kwalitatieve architectuur is zelfs een exportproduct. Zonder goede thuismarkt is er echter weinig kans op een goed exportproduct. De noodzakelijke creatieve krachten zijn nochtans aanwezig in Vlaanderen.

2.4 VRIJE BEROEPSORGANISATIES ZIJN ECHTE MIDDENVELDORGANISATIES

Vrije beroepers hebben op de belangrijke momenten in het leven een belangrijke vertrouwensrelatie met burgers en ondernemingen. Zij leven en werken dus midden de mensen. Zij ontmoeten de Vlaamse bevolking enkele honderden malen per jaar op momenten waarop zij haar vertrouwen genieten. Doorheen de geschiedenis zijn vooral de traditionele beroepsgroepen sterk georganiseerd. Andere ontberen een passend kader om sterkere structuren uit te bouwen. Goed gestructureerde organisaties met een diepe verankering in bevolking en economisch weefsel zijn voor de overheden belangrijke middenveldorganisaties.

2.5 VRIJE BEROEPEN ZIJN ACTIEF IN MAATSCHAPPELIJKE KERNSECTOREN

Vrije beroepers zijn actief op de overgang van publieke en private sector. Naargelang het maatschappijmodel van een land worden die opdrachten door de centrale overheid of door het vrije beroep ingevuld. Dankzij de dynamiek van het vrije beroep dragen overheden in steeds meer landen bepaalde overheidstaken over aan vrije beroepen. Dit gebeurt binnen een vooraf gecreëerd kader en met als doelen het algemene belang en de vervulling van publieke opdrachten. Voorbeelden hiervan zijn staatsgeneeskunde tegenover private geneeskunde binnen het wettelijke kader, staatsnotariaat tegenover Latijns notariaat ... Sommige taken worden in sommige landen volledig aan de vrije markt overgelaten. Daardoor verliest de overheid echter haar sociale sturingmogelijkheid en worden vitale maatschappelijke sectoren aan de wetten van de markt onderworpen wat in die sectoren niet altijd wenselijk is.

2.6 VRIJE BEROEPEN MOETEN REKENING HOUDEN MET HET ALGEMENE BELANG EN HET BELANG VAN AFWEZIGE DERDEN

Deze maatschappelijke of sociale opdracht verantwoordt hun specifiek statuut. Het onderscheidt hen ook van commerciële dienstverleners. Die moeten slechts rekening houden met hun eigen belang en dat van hun klanten. Het maakt de vrije beroepers partners van en medeverantwoordelijk met de overheid. Een dokter willigt niet enkel de wensen van de patiënt in maar houdt ook rekening met de context van de hele gezondheidszorg. Een architect werkt niet mee aan bouwovertradingen en schakelt zich in het ruimtelijke ordenings- en energiebeleid van de overheid in. Hiertoe is een statuut dat hen toelaat onafhankelijk te zijn van hun cliënt, onontbeerlijk.

Het is net omwille van dit specifieke kenmerk dat vrije beroepen de ideale partners van de overheid kunnen zijn in de verwezenlijking van één van de doelstellingen van ‘Vlaanderen in Actie’: “de realisatie van een kostenefficiënt beleid dat maximaal tegemoetkomt aan de noden van burgers en ondernemingen”. Vrije beroepers moeten hun maatschappelijke opdracht vervullen in een bijzonder maatschappelijk kader. Het zijn producenten van kwaliteitsdiensten met nog veel groeimarge, partners in beleid, verdedigers van het algemene belang, aanspreekbaar dankzij goed georganiseerde structuren. Bovendien kosten deze semipublieke diensten de overheden meestal weinig of niets. Het kaderconvenant dat FVIB met de Vlaamse regering wil sluiten, in uitvoering van ‘Vlaanderen in actie’, beoogt dan ook vooral deze doelstelling.

3. VLAAMSE OVERHEID EN VRIJE BEROEPEN: DE HUIDIGE SAMENWERKING

De samenwerking met de Vlaamse overheid is, naargelang de sector, beperkt tot ondermaats. Verwonderlijk. Vrije beroepers zijn immers actief in voor de overheid belangrijke sectoren. Bovendien verschuiven (delen van) deze bevoegdheden steeds meer naar de Vlaamse overheid. De geschiedenis verklaart dit gebrek aan samenwerking gedeeltelijk, zoals eerder gesteld. Een tweede reden is de inertie van de Vlaamse overheid en de organisaties van vrije beroepen. Die laatste richten zich te exclusief naar de voogdijoverheid, verantwoordelijk voor hun statuut.

De volgende 20 jaar zullen heel wat statuten van vrije beroepen geregionaliseerd worden. Voor enkele beroepen, zoals architecten, is dit zelfs erg dringend. Maar het huidige, wat onhandige federale statuut van heel wat vrije beroepen mag geen reden zijn voor Vlaanderen om na te laten, in samenspraak met en medewerking van de vrije beroepen, een dynamisch en creatief beleid te voeren.

In het kader van de uitvoering van één van de acties van ‘Vlaanderen in actie’ moeten de Vlaamse overheid en de vrije beroepen samen streven naar een moderne sector van de vrije beroepen en een sterke invulling van de in de toekomst door de vrije beroepen te vervullen overheidstaken. Hierbij moet de Vlaamse overheid bijzondere aandacht schenken aan de opdrachten van algemeen belang en de ondersteuning van het algemene belang. Dit laatste is een kerntaak van het vrije beroep en verantwoordt het bijzondere statuut van onafhankelijkheid. Dat mag niet resulteren in onverantwoordelijkheid, maar moet een weg zijn om geëngageerd verantwoordelijk te zijn. Vertrouwen geven, verantwoordelijkheid nemen.

Zowel de Vlaamse overheid en de vrije beroepen hebben deze kwalitatieve en intensievere samenwerking nodig. De Vlaamse overheid om de komende decennia een competitieve en efficiënte overheid te zijn. De vrije beroepen om, in een steeds groeiend regionaal overheidsgewicht, te kunnen moderniseren, innoveren, kwaliteitsverbeterend werken opdat ze hun maatschappelijke rol kunnen blijven vervullen. Overheden zullen in de toekomst steeds meer “mean en lean” moeten worden. Slank, maar efficiënt. Daartoe zullen taken uitbesteed worden. Vrije beroepen zullen steeds meer verantwoordelijkheid voor het algemene belang moeten opnemen, willen ze hun maatschappelijke rol en statuut verantwoorden. De vrije beroepen moeten dus kijken naar hun opdracht in de komende 20 jaar en zichzelf vernieuwen opdat ze daar een zinvolle invulling met maatschappelijke meerwaarde aan kunnen geven. In het licht van de komende decennia zijn Vlaamse overheid en vrije beroepen partners om samen toekomstgerichte projecten op te zetten.

Vlaamse overheid en vrije beroepen hebben in de komende 20 jaar via een goed partnerschap een toekomst uit te bouwen in het belang van de Vlaamse samenleving en economie.

4. CONCRETE UITWERKING VAN DEZE TOEKOMSTVISIE

De concrete uitwerking van deze samenwerking moet gebeuren door een kaderconvenant tussen de Vlaamse overheid en FVIB als vertegenwoordiger van alle betrokken sectoren en door sectorale convenants binnen dat kaderconvenant. Het kaderconvenant definieert de globale doelstellingen, de sectoroverkoepelende projecten, de werkmethodiek, eventuele timing en financieringen. De sectorconvenants definiëren de doelstelling per sector, de samen op te zetten projecten en de engagementen van de partners bij de convenants, de financiering ... Elk beroep heeft immers een specifieke opdracht in de samenleving. Deze nota geeft de daartoe te volgen richting aan. Verdere uitdieping zal gaandeweg nodig zijn.

Eerst worden een aantal elementen aangegeven die in het kaderconvenant kunnen worden opgenomen. Daarna wordt, bij wijze van voorbeeld, een eerste aanzet van analyse gegeven voor enkele sectorconvenants.

4.1 KADERCONVENANT

Dit convenant bepaalt de algemene verwachtingen en doelstellingen van de sector van de vrije beroepen vertegenwoordigd door FVIB en de Vlaamse overheid.

Dit convenant kan, zoals ook de sectorconvenants, gaandeweg worden aangevuld met verdere convenants naargelang de projecten en de noden van de betrokken partijen evolueren en projecten worden gerealiseerd.

Dit convenant creëert ook het globale kader voor de sectorconvenants: het installeren van een paritaire stuurgroep die de algemene opvolging van dit kaderconvenant en de sectorconvenants verzekert en de doelstellingen, evaluatiemomenten, methoden en eventuele financiering van projecten bepaalt. De stuurgroep bepaalt ook de timing waarbinnen deze gerealiseerd moeten worden. Dit convenant regelt eveneens de projecten die de hele sector vrije beroepen betreffen of minstens verschillende sectoren overbruggen.

In een eerste fase kan dit convenant een eerste reeks projecten omvatten die handelen over:

4.1.1 Een structurele oplossing voor toeleidingsproblemen naar de vacatures in de sectoren

Een problematiek die de sectoren overstijgt is het gebrek aan structurele opleiding naar banen in de ondernemingen van de vrije beroepen. De sector vrije beroepen is, zoals gesteld, al jaren een groeisector met nog meer groeimogelijkheden. Dit creëert, naast ruimte voor verder ondernemen, eveneens arbeidsplaatsen die op vandaag moeilijk ingevuld raken, omdat er geen of weinig specifieke opleidingen naar banen in die sectoren bestaan.

Daarom behelpen de sectoren zich met adhoc opleiding en permanente vorming. Aan de basis is er echter een tekort en raken aantrekkelijke arbeidsplaatsen niet of moeilijk ingevuld.

In een eerste globaal convenant wil het FVIB, samen met de bevoegde overheid, daarom streven naar:

- enerzijds een korte termijnoplossing voor dit probleem, in samenwerking met VDAB en Syntra
- anderzijds een structurele oplossing door, in overleg met de onderwijssector, programma's en structuren uit te tekenen die moeten leiden tot duurzame opleidingsprogramma's en de toeleiding van goed geschoolde mensen naar deze banen. FVIB verwacht dat op kruissnelheid jaarlijks enkele duizenden banen in dit kader kunnen gecreëerd worden.

4.1.2 Diversiteit

Net zoals de overheid blinken de meeste sectoren in het vrije beroep niet uit inzake diversiteit. De redenen hiervoor is het wederzijdse verhaal 'onbekend is onbemind'. Deze diversiteit zou moeten kunnen worden gerealiseerd op twee niveaus, namelijk dat van de beroepsbeoefenaars zelf en dat van de personen die zij tewerkstellen. Projecten uit het verleden in het notariaat hebben bewezen dat met een positieve actie hier belangrijke vooruitgang kan worden geboekt. De vrije beroepen vanuit hun maatschappelijke verantwoordelijkheid in samenwerking met de overheid kunnen hier voor een mentaliteitswijziging zorgen door kwantitatief meer diversiteit te creëren.

In een tweede globaal project wil FVIB de doelstelling "meer kleur in het vrije beroep" realiseren. FVIB zal daartoe, in overleg en samenwerking met de sectorfederaties, concrete projecten ontwikkelen die tot een meetbare groei moeten leiden van het aantal allochtone ondernemers en medewerkers in het vrije beroep.

4.1.3 Administratieve vereenvoudiging

Op federaal niveau werden in de intense samenwerking tussen vrije beroepers en overheid al belangrijke projecten gerealiseerd inzake administratieve vereenvoudiging. Om de boven aangehaalde redenen is dit veel minder het geval voor de Vlaamse overheid. De opgedane ervaringen op het federale niveau zouden moeten worden gebruikt om ook op het Vlaamse niveau deze topverzuchting van de vrije beroepen te realiseren. Dit zal aanleiding geven tot meer efficiëntie bij overheid en vrije beroepen en kwalitatief betere dienstverlening. De achterstand kan zeker worden ingehaald. In een derde globaal project wil FVIB deze Vlaamse administratieve vereenvoudiging op het terrein mee realiseren. Goede sectorale voorbeelden zoals het Pinguin-project bij notarissen, Medicare bij verplegers en het architectuurplatform kunnen worden toegepast in andere sectoren.

4.1.4 Vlaamse overheid als “powerfull coördinator”

De Vlaamse overheid heeft als Vlaamse regelgever en voogdijoverheid een belangrijke invloed bij vele lagere overheden en verzelfstandigde diensten. Vanuit deze positie kan zij optreden als coördinator tussen deze verschillende spelers en de vrije beroepen. Daarbij is het minder de bedoeling dat het Vlaamse gewest of gemeenschap optreedt als een gebiedende overheid. FVIB ziet eerder een coördinerende rol om zoveel mogelijk een bottom-up dynamiek op gang te brengen. Actieve participatie vanuit de verschillende hoeken zal sneller tot betere resultaten leiden dan opgelegde samenwerking. Maar het kadert in de oproep ‘Vlaanderen in actie’ dat het hoogste Vlaamse beleidsniveau helpt deze dynamiek op gang te brengen en de al te passieve partners tracht te prikkelen in actie te komen.

4.2 ENKELE VOORBEELDEN VAN SECTORCONVENANTS

4.2.1 Notarissen

Het notariaat is eigenlijk de overheid. Notarissen zijn overheidsambtenaren, staande naast de magistratuur en handelend daar waar niet het conflict maar de overeenkomst de band tussen partijen is.

De Vlaamse overheid heeft als belangrijke, zonet dé belangrijkste rechtsconsument nood aan goede notariële diensten. Nu vervult een federale overheidsdienst deze taken ondermaats. Bovendien zijn de bevoegdheden van het federale aankoopcomité vaak conflictueus en ontstaat een situatie van rechter en partij. Daarnaast moeten Vlaanderen en haar instellingen hun autonomie volledig zelf kunnen uitoefenen. Het federale karakter van het aankoopcomité creëert een feitelijke voogdij van het federale over het Vlaamse niveau.

De Vlaamse overheid heeft een goed georganiseerde interne dienst patrimoniumbeheer en goedwerkende notariële diensten voor haar transacties nodig, net als professionele en onafhankelijke schattingsdiensten.

Het notariaat kan hier de notariële diensten verzorgen binnen de voorwaarden vastgesteld na overleg met de overheid. De schattingsactiviteit kan door het notariaat of door erkende gerechtelijke schatters gebeuren, zoals dit in het Waalse gewest met succes gebeurt. De overheid kan, door zich te concentreren op zijn eigen patrimoniumbeheer en door beroep te doen op meer marktgedreven diensten, tot een veel goedkopere en betere dienstverlening komen en haar algemeen beleid veel meer dynamiseren.

Naast de centrale Vlaamse overheid zouden ook alle lagere overheden alsook semi-overheidsinstanties op dezelfde wijze kunnen werken. Dit gebeurt al af en toe maar zou de algemene regel moeten zijn.

Het notariaat moet zijn dienstverlening naar zijn publieke cliënteel, nu soms stiefmoederlijk behandeld wegens geen trouwe cliënteel, verbeteren. Daartoe moet de sector sterk investeren in kwaliteit en opleiding in die richting. Daartoe moet de sector een studiedienst oprichten en financieren. Die werkt voor de sector en de overheden die er voor hun patrimoniumbeheer gebruik van willen maken. Deze studiedienst zal ook de maatschappelijke relevante evoluties en knelpunten, vastgesteld in het notariaat, doorspelen aan de overheid. In het vertrouwelijke netwerk van het notariaat (notariaat als brug tussen overheid en burger), circuleert veel beleidsrelevante informatie, tot op heden onvoldoende benut. De overheid kan deze informatie gebruiken om een beter gefundeerd beleid te voeren.

De overheid moet zich concentreren op haar kerntaak: haar patrimonium dynamisch beheren. Samenwerking met het notariaat verhoogt de kwaliteit en verlaagt de maatschappelijke en budgettaire kost. Een op te richten sectorale studiedienst zorgt voor een toename van de kennis en een verdere innovatie.

Het notariaat heeft de laatste jaren een positieve rol gespeeld in de meeste moderniseringsprojecten van de federale overheid, ondanks de vaak sterke weerstand bij de administratie. Met de veel dynamischer Vlaamse overheid bleef de samenwerking ondermaats. Opvallend: in andere landen werd de samenwerking notariaat-overheid geïnstitutionaliseerd, in België en Vlaanderen is het moeilijk overheden te overtuigen van de meerwaarde van een samenwerking op projectbasis met het notariaat. De Belgische en Vlaamse overheid laten kansen onbenut en lopen zo achterstand op in de benchmark met de overheden van andere Europese landen. In een aantal nieuwe Europese lidstaten heeft de overheid op vijf jaar de achterstand qua performantie in voorsprong omgebogen. Dit heeft veel te maken met hun flexibiliteit in de toepassing van nieuwe technologieën en moderne werkprocessen.

4.2.2 Deurwaarders

Deze overheidsambtenaren zijn belast met de uitvoering van gerechtsprocedures en de inning van vorderingen. Zij zijn door justitie de laatste decennia ten onrechte sterk verwaarloosd en hebben zelf niet altijd getuigd van een moderne en dynamische visie op hun beroep. Aan Vlaamse kant ontwikkelden de beroepsbeoefenaars een veel modernere toekomstgerichte visie op het beroep. Onder de taalgrens is hiervoor veel minder belangstelling vanuit het beroep of vanuit de overheid.

De opdracht van de deurwaarder blijft nochtans aan belang winnen. Efficiëntie in gerechtelijke procedures is een gigantische uitdaging, beheer van de inning van schulden is een belangrijk economisch gegeven. De sector staat voor belangrijke economische uitdagingen: het aantal dubieuze debiteuren verminderen en tegen lagere kosten de werkelijke inning organiseren. Ook budgettair zijn er belangrijke uitdagingen: de overheid is zelf een gigantische schuldeiser die onnoemelijk veel schulden moet innen en er dus alle belang bij heeft dat dit efficiënt gebeurt. Ten slotte maatschappelijk: overmatige schuldenlast is een steeds groter wordend maatschappelijk probleem waarbij het evenwicht moet gevonden worden tussen de rechten van de schuldeiser en de maatschappelijke en sociale draagkracht van de schuldenaar.

Deurwaarders hebben deze rol altijd vervuld. Alle nieuwe alternatieve systemen die de laatste jaren werden ingevoerd hebben grotendeels gefaald. Er werd slechts onverantwoordelijkheid ingevoerd aan de ene zijde en commercialisering van het schuldprobleem langs de andere kant.

Hier geldt wat voor het notariaat geldt. De Vlaamse overheid(sinstellingen) zijn belangrijke cliënten van de deurwaarders en willen openstaande schulden goedkoop en efficiënt, maar maatschappelijk en sociaal verantwoord geïnd zien. Een samenwerkingsproject waarbij dit alles gerealiseerd wordt, ligt voor het grijpen. Dat het beroep van deurwaarder niet echt sympathie oproept, mag dit niet in de weg staan.

Ook hier kan de terreinervaring van de deurwaarders gevaloriseerd worden in een studiedienst, die dan waardevolle sectorale informatie doorgeeft aan het beleid. Dat verschillende OCMW's laten weten schuldbemiddeling niet tot een goed einde te kunnen brengen, is een belangrijk signaal. De overheid dreigt steeds meer geld te moeten investeren in eigen incassodiensten zonder het fenomeen onder controle te krijgen. Nu worden veel problemen 'veradministratiseerd' maar niet opgelost: er zijn mensen mee bezig die er dossiers van aanleggen, maar de problemen worden niet aan de bron aangepakt.

Het beheer van andermans vermogen is dan ook een bijzondere specialiteit die bijzondere vaardigheid vraagt en die men aan professionelen ter zake moet overlaten.

FVIB zal daarom, samen met de Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders, een project opzetten om tot en betere en efficiëntere inning van Vlaamse belastingen te komen.

4.2.3 Economische vrije beroepen

Economische vrije beroepen hebben voornamelijk, zoniet bijna uitsluitend professioneel cliënteel. De overheid als cliënt is hier veel minder belangrijk. Dit betekent allerm minst dat de bijdrage van de economische beroepen in de Vlaamse samenleving en hun verantwoordelijkheid naar het algemene belang kleiner zou zijn.

Economische vrije beroepen zijn een groeisector en dragen bij aan het BNP maar hebben ook een belangrijke hefboomfunctie in de economie. In een KMO-regio zoals Vlaanderen hangt de kwaliteit van ondernemen veel af van deze eerstelijnsadviseurs van de ondernemingen. Kleine en middelgrote ondernemingen doen, in tegenstelling tot grote ondernemingen voor deze diensten, beroep op externen. De sector draagt dus een grote verantwoordelijkheid in de modernisering van het beleid van onze Vlaamse ondernemingen. In die zin moeten de economische vrije beroepen schouder aan schouder met de Vlaamse overheid ijveren voor kwaliteitsvoller boekhoudkundig en financieel beleid ter ondersteuning van succesvol ondernemen.

Hier heeft Vlaanderen een aantal belangrijke uitdagingen:

- Wegwerken van een nefaste traditie van betalingsachterstand schadelijk voor onze economie en overbodige kost voor onze ondernemingen. In Europese benchmarkings scoort Vlaanderen slecht, wat haar investeringsreputatie schaadt, inkomsten doet mislopen en dus bijkomende kosten veroorzaakt. Om deze handicap weg te werken is er een cultuurwijziging nodig en een betere financiële planning. De economische vrije beroepen zijn goed geplaatst hier rond samen met de Vlaamse overheid een project op te zetten.
- De incorporatie van de verdoken milieukosten in de balansen en boekhoudingen is een uitdaging voor de nabije toekomst. Vlaanderen betaalt nu een hoge milieukostprijs voor de sanering van vroeger genegeerde en nu verdoken kosten. Wil de Vlaamse economie deze onverwachte milieulast vermijden, dan zal het deze boekhoudkundig moeten leren aan het licht brengen. Ook de internalisering van de milieukosten is een uitdaging: het afwentelen van de milieukosten naar de overheid is maatschappelijk ondraaglijk en de juiste prijs van goederen en diensten zal steeds meer de rechtstreekse en onrechtstreekse milieukosten moeten verrekenen. Enkel op basis van de juiste prijs zal de Vlaamse maatschappij erin slagen een economie uit te bouwen die de milieu-uitdagingen van de toekomst het hoofd kan bieden.
- Internationalisering: hoe buitenlandse markten ontdekken en veroveren.

Daarnaast hebben de economische beroepen ook een belangrijke rol te spelen in de transparantie van de financiële ondernemingsresultaten naar de overheid toe. Hoe beter en nauwgezetter de externe controle en het advies van de economische beroepen is en hoe kwaliteitsvoller de financiële rapportering van de ondernemingen, hoe lichter de budgettaire kosten voor de inning van de belastingen.

Met de toekomstige verschuiving van de vennootschapsbelastingen naar de gewesten, vergroot ook hier het belang van de Vlaamse overheid.

Geen succesvol ondernemen zonder kwalitatief financieel beleid in de onderneming. De rol van de vrije beroepen is hier cruciaal. Ook hier wil FVIB het initiatief nemen en projecten opzetten met de Vlaamse overheid.

4.2.4 Zorgverstrekkers

‘Vlaanderen in actie’ besteedt terecht ook heel wat aandacht aan de gezondheidszorg in Vlaanderen. Die staat immers voor een aantal zeer belangrijke uitdagingen. Denken we maar aan de toenemende vergrijzing en de kwantitatieve, maar ook kwalitatieve behoeften die daaruit voortvloeien en aan de steeds groeiende nood aan gepersonaliseerde gezondheidszorg. De zorgverstrekkers binnen FVIB willen dan ook de uitdaging aangaan om op een aantal van de in het actieplan geformuleerde vragen via convenanten en projecten, die samen met de overheid moeten worden opgezet, een antwoord te bieden. We denken hierbij aan de vragen: hoe verbeteren we het zorgaanbod en de zorgkwaliteit? Hoe verbeteren we de informatieverstrekking aan patiënten en zorgverstrekkers? Hoe kunnen we de thuiszorg, onder andere via teletoepassingen zowel kwalitatief als kwantitatief verbeteren?

Het FVIB zal daarom in aansluiting op haar op dit ogenblik lopende project “samenwerken in associatie”, dat vooral focust op een betere intradisciplinaire samenwerking, onderzoeken hoe, wanneer en met wie een gelijkaardig interdisciplinair project kan opgezet worden met als doel adequate antwoorden te formuleren op de boven vermelde vragen.

5. BESLUIT

FVIB verheugt zich over de lancering van het plan ‘Vlaanderen in actie’ en in het bijzonder de aandacht die daarin vanuit beleidsmatige hoek aan de vrije beroepen wordt gegeven. FVIB stelt vast dat, voor het eerst in tientallen jaren, het beleid de vrije beroepen in globo een belangrijke plaats in het maatschappelijke leven en de economie geeft.

FVIB reageert dan ook positief én concreet op de oproep van ‘Vlaanderen in actie’. FVIB wil besprekingen starten met de Vlaamse Regering. Die moeten op vrij korte termijn leiden tot een kaderconvenant tussen de vrije beroepen en de Vlaamse regering: een antwoord op de dynamiserende oproep van het plan.

FVIB heeft daartoe een eerste visiedocument ter bespreking opgesteld als aanzet tot het zo snel mogelijk opstarten van projecten in de diverse sectoren van het vrije beroep, op te nemen in sectorale convenants.

FVIB maakt van het uitwerken en implementeren van het kaderconvenant en het uitwerken, begeleiden, ondersteunen en evalueren van de sectorconvenants één van haar belangrijkste opdrachten van de komende werkjaren. FVIB zal ook niet nalaten de inzet van haar middelen voor een belangrijk deel op de realisatie van deze doelstelling te concentreren.

FVIB is dan ook vragende partij om op korte termijn met de Vlaamse regering in eerste instantie de gesprekken over een kaderconvenant aan te vragen. In aansluiting op dit kaderconvenant wil FVIB, samen met de Vlaamse overheid, een rondetafelconferentie organiseren waarin de diverse stakeholders bij het convenant, zowel bij overheid als vrije beroepen, dit kader verder uitwerken in concrete projecten, doelstellingen en timing.

20 juli 2006

*****